

Stockholm 2025-08-12

DS 2025:10

Försvarsdepartementet
Rättssekretariatet
103 33 Stockholm

Byggföretagens yttrande avseende Ds 2025:10 – En ändamålsenlig hantering av tillstånd och tillsyn av explosiva varor

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivaorganisation och organiserar ca 4000 bygg-, anläggnings- och specialföretag.

Den del av byggbranschen som arbetar, direkt eller indirekt, med sprängmedel har under de senaste åren tagit ansvar och bidragit till arbetet med att begränsa möjligheterna att stjäla sprängmedel. Vi noterar en positiv utveckling, något som tidigare också har konstaterats av Polisen och ansvarig minister. Branschen fortsätter att stötta regeringen och de ansvariga myndigheterna i arbetet med att hindra att sprängmedel från byggbranschen hamnar i orätta händer.

Byggföretagen har tagit del av rubricerat förslag och framför följande synpunkter:

Anmälningsskyldighet vid avslutad funktion

Byggföretagen delar uppfattningen att det är viktigt att tillsynsmyndigheter och NATEV är uppdaterade med aktuell och korrekt information. Med detta förslag läggs dock en ökad administrativ regelbörda på företag som bedriver tillståndsskyldig verksamhet. De flesta företag som arbetar inom bergsprängningsbranschen faller under kategorin mikroföretag eller små företag enligt Europeiska kommissionens definition av små- och medelstora företag. För mindre företag leder en ökad regelbörda till en relativt sett större kostnad än för ett större, och den får därigenom en större effekt på lönsamheten. Därför behöver nyttan med utökad regelbörda nogsamt vägas mot dess kostnad.

Mot denna bakgrund **tillstyrker** vi förslag till ändring av 19d § LBE, med anmärkningar.

Först det första har vi och andra remissinstanser tidigare framfört att personliga, tidsbegränsade, tillstånd för individer vore att föredra. Det stämmer fortsatt och

skulle innebära en mer ändamålsenlig och effektiv tillståndshantering, för både företag och tillståndsmyndigheter.

För det andra anser vi att om förslaget till ändring ovan införs så bör det införas en möjlighet till tidsbaserad registrering. Till exempel där anmälan endast behöver uppdateras om personen inte återkommer till verksamheten inom en viss angiven period, eller i fall där verksamheten i förväg vet att ett tillståndspliktigt förhållande kommer upphöra.

För det tredje anser vi att om förslag till ändring ovan införs så bör tillståndsinnehavare ges åtkomst till NATEV för att kunna verifiera om en person är godkänd enligt lagen, på samma sätt som sprängämnesleverantörer har i dag. Det är inte rimligt att tillståndspliktiga verksamheter ska bära ansvar för personers godkännandestatus utan faktisk tillgång till registret där det förs.

Kommunal återkallelse av tillstånd i andra kommuner

Byggföretagen **avstyrker** förslag till ändring av 20 c §.

Det finns idag 290 kommuner i Sverige som har rätt att utfärda och återkalla tillstånd enligt LBE. En del kommuner har valt att samordna detta i kommunförbund och liknande organisationer, vilket innebär att det finns omkring 140 aktörer som har rätt att återkalla tillstånd. Det finns redan idag exempel på hur dessa gör motstridiga tolkningar av lagar, förordningar och föreskrifter i sitt arbete med tillstånden. Rättsläget är inte heller tydligt, med motstridiga domar gällande liknande frågeställning och ärende (se till exempel dom FR2908-24, FR1454-24 FR3731-24, FR4698-24).

Med en utvidgad rätt för enskilda tillståndsgivare att återkalla tillstånd hos även andra tillståndsgivare bedömer Byggföretagen att risken för rättsosäkerhet ökar, detta även för det fall rättspraxis utvecklas till att bli tydligare. Detta kommer öka den administrativa bördan och den affärsmässiga risken för alla företag som bedriver tillståndspliktig verksamhet. Det medför ökade kostnader både för utförare och beställare, samt en risk att beställare väljer mindre nogräknade företag, som inte håller måttet.

Det är Byggföretagens uppfattning att det bör räcka med att andra tillståndsgivare underrättas om att ett tillstånd har dragits in, likt de föreslagna ändringar i 22 c §. En sådan skyldighet till underrättelse skulle med fördel kunna administreras via NATEV där underrättelsen inkluderar beslutet i sin helhet. På så sätt kan varje tillståndsgivare själva ta ställning till ett eventuellt återkallande av de tillstånd de har givit med stöd av underlaget från den underrättande myndigheten.

Om gällande förslag i 20 c § LBE införs är vår rekommendation att lagen, inklusive dess förarbeten, förtydligas gällande vad som anses vara ”mycket allvarliga brister”. Utrymmet för tolkningar i ett sådant ingripande beslut som att dra in en verksamhets tillstånd i flera kommuner måste begränsas för att öka chansen till en konsekvent och förutsägbar tillämpning. Detta särskilt med tanke på att tillståndsgivande myndigheter, länsstyrelser och domstolar redan idag gör olika bedömningar av vad som utgör tillräcklig grund för återkallande av ett tillstånd.

Byggföretagen noterar att förslagen till ändringar i 20 c § LBE är ett försök från lagstiftaren att öka effektiviteten och kontrollmöjligheterna i rådande ordning för tillståndsgivning. Det är dock uppenbart, vilket vi och andra remissinstanser upprepade gånger har framfört, att det finns en bättre lösning för detta. Om tillståndsgivningen hanterades av en central myndighet, förslagsvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) eller Polismyndigheten, skulle föreslagna lagändringarna inte behöva läggas fram. En förändring till en centraliserad process skulle otvetydigt öka effektiviteten, förutsägbarheten och rättssäkerheten i allt som rör tillståndsgivning i LBE.

Gällande förslag till ändring av 22 c §, 24 g §, 24 i §

Vi **tillstyrker** föreslagna ändringar i ovan nämnda förordningar.

Vi konstaterar avslutningsvis att, likt i vårt remissvar till FÖ2025/6, det såvitt vi vet inte har skett någon ökning av tillsynen från tillsynsmyndigheterna de senaste åren. Detta trots att problemet med att civila sprängmedel har använts i en del av de sprängningar som skett är väl känt. Störst effekt nås inte av att ha de mest omfattande kraven, utan genom att bedriva faktisk tillsyn. Det är tydligt att det finns åtskilligt mer att göra i den frågan.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Johan Flodin, expert sund konkurrens, johan.flodin@byggforetagen.se, 08-698 58 47.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör